

30.10.2009

JULKIT-RATKAISUIDEN OPERATIIVISESTA TUOTANNOSTA JA HALLINNOINNISTA VASTAAVAN ORGANISAATION VALMISTELU- JA LAINSÄÄDÄNTÖHANKE**Asettaminen**

Valtiovarainministeriö on tänään SADe-ohjelman johtoryhmän käsiteltäessä asian 22.9.2009 asettanut hankkeen valmistelemaan julkisen hallinnon yhteisten IT-ratkaisujen operatiivisesta tuottamisesta ja hallinnoinnista vastaavan organisaation perustamista ja sille annettavaa toimivaltaa koskevaa lainsäädäntöä.

Toimikausi

2.11.2009 – 30.11.2010

Tausta

Hallitus hyväksyi maaliskuussa 2009 sähköisen asioinnin ja tietoyhteiskuntakehityksen vauhdittamista koskevan kannanoton, jonka mukaan hallitus vauhdittaa Suomen tietoyhteiskuntakehitystä ja sähköisten asiointipalveluiden leviämistä kolmella toimintakokonaisuudella: jatkamalla Arjen tietoyhteiskuntaohjelmaa, käynnistämällä Sähköisen asioinnin ja demokratian ohjelman sekä uudelleen organisoimalla julkisten tietojärjestelmien määrittely, hankinta ja ylläpito.

Kannanottoon perustuen valtiovarainministeriö asetti huhtikuussa 2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelman). Ohjelman tavoitteena on edistää sähköistä asiointia siten, että kansalaisten ja yritysten sähköinen asiointi on mahdollista vuoteen 2013 mennessä kattaa kaikki keskeiset palvelut. Kansalaisten ja yritysten palveluille luodaan yhtenäiset asiakasrajapinnat eri tahojen tuottamiin julkisiin palveluihin. Tavoitteena on myös koko julkisen hallinnon (valtio, kunnat, Kela) tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kehittäminen.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta päätti 16.6.2009 Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelma) toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden linjauksista. Ne liittyvät laajojen sähköisen asioinnin ja demokratian palvelukokonaisuuksien kehittämiseen ja käyttöönottoon, valtion konsernimaisen tietohallintotoiminnan ohjauksen ja johtamisen terävöittämiseen sekä kuntien ja valtion tietojärjestelmäyhteistyön organisointiin.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksessä linjataan, että valtion ja kuntien yhteisten ratkaisujen kehittäminen ja niiden toteuttamiseksi tarvittavat hankinnat, käyttöönottoimenpiteet ja käyttöönoton tuki sekä ylläpito ovat julkisen hallinnon yhteistä tietohallinnon ja sen osa-alueiden kehittämistä, josta käytetään nimitystä JulKIT-toiminta. Myös Kela ja muu välillinen valtionhallinto osallistuvat JulKIT-toimintaan tilanteen mukaan.

Linjauksissa todetaan lisäksi, että yhteisten JulKIT-ratkaisujen operatiivinen tuottaminen ja hallinnointi organisoidaan siten, että niiden hankinnoista, käyttöönotosta ja ylläpidosta vastaa yhteinen organisaatio, joilla on tähän lakisääteinen toimivalta. Valmistelu käynnistetään välittömästi siten, että kehitetty ratkaisu on toiminnassa viimeistään 1.1.2011.

Sitra on käynnistänyt osana kuntaohjelmaansa kuntien ICT-palvelukeskuksen perustamista koskevan hankkeen. Hankkeen tavoitteena on ollut yhdessä kuntien kanssa selvittää edellytykset valtakunnallisen ICT-palvelukeskuksen perustamiselle. Perustuen kunta-alan ICT-tarpeiden ymmärtämiseen palvelukeskus toimisi valtakunnallisesti kuntasovellusten ja -palvelujen integroinnin asiantuntijana ja ratkaisujen toimittajana. Integroinnilla tarkoitetaan ICT-palvelua, joka mahdollistaa toimintaprosessien yhdistämisen ja yhtenäistämisen kunnissa.

Kuntien ja valtion yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden tuottamiseen liittyen eduskunta on hyväksynyt valtiokonttoria koskevan lainmuutosesityksen. Lain myötä valtiokonttori voi tarjota koko julkiselle hallinnolle tietoyhteiskunnan edistämiseen liittyviä sähköisiä asiointin ja hallinnon tukipalveluja. Järjestely mahdollistaa julkisen hallinnon sähköisessä asiointissa sekä viranomaisten toiminnassaan tarvitsemien yhteisten sähköisten tukipalvelujen keskitetyn tuottamisen. Viranomaisien liittyminen tukipalvelun käyttäjäksi on vapaaehtoista. Laki tuli voimaan 20.5.2009. Valtioneuvoston asetus valtiokonttorin tarjoamista sähköisen asiointin ja hallinnon tukipalveluista annettiin 4.6.2009.

Tavoite

Asetettavan hankkeen tavoitteena on valmistella kuntien ja valtion yhteisten JulkIT-ratkaisuiden operatiivisesta tuotannosta ja ylläpidosta vastaavan organisaation perustamista ja sille annettavaa toimivaltaa koskevaa lainsäädäntöä siten, että kehitetty ratkaisu on toiminnassa viimeistään 1.1.2011.

Tarkoituksena on, että valtio ja kunnat perustaisivat yhden yhteisen IT-palvelukeskusorganisaation yhteistyössä SITRA:n ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Valmistelussa yhdistetään Sitran KPK-hankkeen ja SADe-ohjelman tavoitteet yhden yhteisen organisaation toteutettavaksi, ja valmistelu toteutetaan KPK-hankkeen ja SADe-ohjelman yhteistyönä.

Hankkeen tehtävät

Hankkeen tehtävänä on valmistella esitykset SADe-ohjelman johtoryhmälle 30.4.2010 mennessä:

- ensi vaiheessa valtion ja kuntien yhteisen organisaation tuotettavaksi annettaviksi JulkIT-palveluiksi ja -ratkaisuihin sisällytettävistä kokonaisuuksista;
- toimintamalleista valtion ja kuntien yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden hankkimiseksi, käyttöönottamiseksi sekä ylläpidon järjestämiseksi;
- JulkIT-palveluiden ja -ratkaisuiden rahoitusmalliksi;
- yhteisen organisaation organisaatiomalliksi;
- organisaation lainsäädäntöpohjaksi ja palvelujen hankintoja ja tarjoamista koskeviksi toimivaltuuksiksi;
- organisaation suhteen määrittelemiseksi muihin IT-palveluita tuottaviin tahoihin.

Lisäksi tehtävänä on valmistella esitykset SADe-ohjelman johtoryhmälle 30.11.2010 mennessä:

- tarkennetuista toimintamalleista valtion ja kuntien yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden hankkimiseksi, käyttöönottamiseksi sekä ylläpidon järjestämiseksi;
- perustettavan organisaation arvioiduista vaikutuksista IT-palvelumarkkinoihin;
- tarkennetuksi liiketoimintasuunnitelmaksi sekä perustamissuunnitelmaksi;

Lainsäädäntöehdotukset tulee laatia hallituksen esityksen muodossa.

Organisointi

Työryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja: Heikki Joustie, Finanssineuvos apulaisosastopäällikkönä, valtiovarainministeriö (HKO)

Jäsenet:

Anu Hernesmaa, ylitarkastaja, valtiovarainministeriö (KUNTA)

Antti Holmroos, IT-johtaja, valtiovarainministeriö (HKO)

Anne Kallio, kehittämisspäälikkö, Sosiaali- ja terveysministeriö

Antti Kivelä, ohjelmajohtaja, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto, Sitra

Raija Koskinen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö (BO)

Timo Laitinen, pääjohtaja, Valtiokonttori

Juha Myllymäki, johtava lakimies, Suomen Kuntaliitto

Olli-Pekka Rissanen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö (HKO)
Markku Suominen, osastopäällikkö, Kansaneläkelaitos
Simo Tanner, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
Miliza Vasiljeff, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö (HKO)
Auni-Marja Vilavaara, osastopäällikkö, valtioneuvoston kanslia

Sihteerit:

Markus Siltanen, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (HKO)
Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö (HKO)

Työryhmän tulee toimia vuorovaikutuksessa SADe-ohjelman johtoryhmän ja muiden valmisteluryhmien ja -tiimien kanssa.

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeen työryhmien työ tehdään virkatyönä. Valtiovarainministeriö maksaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien työryhmien jäsenten sekä kuulemien asiantuntijoiden matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Hankkeen kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momenteilta 28.01.02, 28.90.03 ja vuonna 2010 momentilta 28.90.20. Päätökset mahdollisista konsulttitoimeksiannoista tekee valtiovarainministeriö.

Hallinto- ja kuntaministeri

Mari Kiviniemi

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Silja Hiironiemi

JAKELU

Hankkeen työryhmän jäsenet ja sihteerit

TIEDOKSI

SADe-ohjelman johtoryhmän jäsenet ja asiantuntijat
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan jäsenet ja asiantuntijat (JUHTA)

LIITTEET

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjaukset SADe-ohjelmasta, 16.6.2009

**TALOUSPOLIITTISEN MINISTERIVALIOKUNNAN LINJAUKSET SADE-
OHJELMASTA, 16.6.2009**

1. Ohjelmassa kehitettävien sähköisen asioinnin palvelukokonaisuuksien valintakriteereitä ovat: 1. asiakaslähtöisyys ja laatu, 2. merkittävyys, 3. poikkihallinnollisuus, 4. tuottavuuspotentiaali, 5. toteutuksen kustannustehokkuus, 6. käynnistysvalmius ja toteutuksen nopeus, 7. käyttöönottovalmius ja -kelpoisuus, 8. lainsäädäntömuutosten tarve ja valmius niiden toteuttamiseen, 9. yhteensopivuus julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin kanssa sekä 10. innovatiivisuus ja luovuus.
2. Ohjelman piiriin otetaan arviolta 10 - 12 edellä mainittujen kriteereiden perusteella JulKIT-kehittämiskohteiksi hyväksyttyä palvelukokonaisuutta, joiden valinnassa painotetaan erityisesti kuntien tuottavuutta lisääviä hankkeita. Lisäksi ohjelmaan sisällytetään toimeksiannossa mainitut ja muita välttämättömiksi katsottuja yhteisesti hyväksyttyjä sähköisen asioinnin tukipalveluja: Suomi.fi ja YritysSuomi.fi -portaalien uudistaminen, kansalaisten asiointitili, sähköinen laskutus, julkisen hallinnon yhteinen ajanvarausjärjestelmä, kansalaisten yleisneuvontapalvelu ja videoneuvotteluyhteydet. Johtoryhmä tarkistaa ohjelman laajuuden helmikuussa 2010. Ohjelmaa toteutetaan voimassaolevien talousarvioiden ja kehysten puitteissa.
3. SADe-ohjelmassa kehitettävät palvelukokonaisuudet hyväksytään kahdessa erässä: I erä (4-5 palvelukokonaisuutta) lokakuussa 2009 ja II erä helmikuussa 2010. Ehdotuksia ohjelmaan hyväksyttäväksi palvelukokonaisuuksiksi pyydetään ministeriöltä, kunnilta ja Kelalta toimitettavaksi syyskuun alussa 2009. Ehdotukset arvioidaan kriteerien avulla ja muotoillaan ehdotukset SADe-ohjelman johtoryhmälle. Ehdotuksista pyydetään myös JUHTA:n lausunto. Johtoryhmä tekee alustavan päätöksen kummassakin erässä kehitettävistä palvelukokonaisuuksista ja asettaa niiden kehittämisestä vastaavat klusteriryhmät. Klusteriryhmät laativat palvelukokonaisuuden toteuttamissuunnitelman, joka tuodaan johtoryhmän käsiteltäväksi. Johtoryhmän puollettua suunnitelman toteuttamista valtiovarainministeriö tekee päätökset palvelukokonaisuuksien kehittämistyön käynnistämisestä ohjelman määrärahojen rajoissa.
4. Valtion konserniohjausta tietohallinnon kehittämisessä tiivistetään strategisen ohjauksen, informaatio-ohjauksen, hankkeiden ja hankintojen ohjauksen ja normiohjauksen keinoin. Konserniohjausta vahvistetaan koskien valtionhallinnon tietohallinnon kehittämisen yhteisiä osioita, kuten perustietotekniikkaa, perustietovarantoja, valtiotason ja muita yhteisiä arkkitehtuureja, yhteisiä tietojärjestelmiä ja palveluja, yhteentoimivuutta, tietoturvaa ja varautumista, laadunhallintaa sekä osaamisen kehittämistä.
5. Valtiovarainministeriön johdolla luodaan valtion tietojärjestelmähankkeille yhtenäinen arviointimenetelmä ja perustetaan valtiovarainministeriöön arviointitoiminto, joka vastaa valtion keskeisten tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiskelpoisuuden, kustannuslaskelmien realistisuuden ja strategian mukaisuuden arvioinnista. Merkittävät hankkeet voivat edetä vain, jos arviointitoiminto puoltaa hankkeen jatkamista. Lisäksi vahvistetaan ministeriöiden roolia hallinnonalansa keskeisten hankkeiden päätöksenteossa ja ohjauksessa myöhemmin suunniteltavilla toimenpiteillä. Hankeohjausmalli otetaan käyttöön 1.1.2010 lukien.
6. Valtiovarainministeriön toimesta käynnistetään valtion tietohallinnon konserniohjausta ja muutoin tietojärjestelmien yhteentoimivuutta edistävän lainsäädännön valmistelu syksyllä 2009.

7. Valtion ja kuntien yhteisten ratkaisujen kehittäminen ja niiden toteuttamiseksi tarvittavat hankinnat, käyttöönottoimenpiteet ja käyttöönoton tuki sekä ylläpito ovat julkisen hallinnon yhteistä tietohallinnon ja sen osa-alueiden kehittämistä, josta käytetään nimitystä JulkIT-toiminta. Myös Kela ja muu välillinen valtionhallinto osallistuvat JulkIT-toimintaan tilanteen mukaan.
8. Yhteisten JulkIT-ratkaisujen operatiivinen tuottaminen ja hallinnointi organisoidaan siten, että niiden hankinnoista, käyttöönotosta ja ylläpidosta vastaa yhteinen organisaatio, joilla on tähän lakisääteinen toimivalta. Valmistelu käynnistetään välittömästi siten, että kehitetty ratkaisu on toiminnassa viimeistään 1.1.2011.
9. JulkIT-toiminnan rahoitus keskitetään valtion talousarvioon valtiovarainministeriön hallinnonalalle otettavalle määrärahamomentille, jolle kootaan valtion ja kuntien rahoitusosuuksia varten vuosittain ja kehyskausittain yhteisesti laadittavien suunnitelmien perusteella tarvittavaksi arvioitu määräraha. Valtion rahoitusosuus kootaan siten, että osa siirretään hallinnonalojen määrärahoista ja osa mahdollisesti muista määrärahoista. Kuntien rahoitusosuuden toteuttamiseksi jatketaan KuntaIT:n toiminnan rahoittamiseksi kehitetyn mallin toteuttamista siten, että tarvittava rahoitus siirretään valtionosuuksiin varatuista määrärahoista. Hankkeiden tilausvaiheeseen siirryttäessä kunkin hankkeen kustannusjaot päätetään erikseen. Momentille tulevasta ohjelman käyttöön tarkoitettusta määrarahasta 50 % kootaan määrarahasiirroin kuntien valtionosuuksista ja 50 % muilta valtion budjetin momenteilta. Eriksien määriteltävien kohteiden osalta kuntien valtionosuusrahoituksen sijasta voidaan käyttää muuta kuntarahoitusta.
10. Ohjelman kokonaisrahoituksesta tehdään tarkempi ehdotus kevään 2010 kehysneuvotteluja varten. Samassa yhteydessä tehdään esitys ohjelmaan sisällytettävien kehittämiskäytönsuunnitelmien investointeihin, investointien laajan käyttöönoton varmistamisesta sekä ohjelmalla tavoiteltavista tuottavuusvaikutuksista. Vuoden 2010 rahoituksesta tehdään ehdotus talousarvioesitykseen elokuussa 2009.
11. Ohjelman tilannekatsaus ja tarvittavat uudet linjaukset käsitellään talouspoliittisessa ministeri-valiokunnassa helmikuussa 2010.